

Streda 3. septembra 2008

Gruzínsko

P6_TA(2008)0396

Uznesenie Európskeho parlamentu z 3. septembra 2008 o situácii v Gruzínsku

(2009/C 295 E/08)

Európsky parlament,

- so zreteľom na svoje predchádzajúce uznesenia o Gruzínsku, a najmä na svoje uznesenie z 26. októbra 2006 o situácii v Južnom Osetsku ⁽¹⁾ a svoje uznesenia z 29. novembra 2007 ⁽²⁾ a 5. júna 2008 ⁽³⁾ o situácii v Gruzínsku,
- so zreteľom na svoje uznesenie z 15. novembra 2007 o posilňovaní Európskej susedskej politiky (ESP) ⁽⁴⁾ a svoje uznesenia zo 17. januára 2008 o účinnejšej politike Európskej únie pre južný Kaukaz ⁽⁵⁾ a o koncepcii čiernomorskej regionálnej politiky ⁽⁶⁾,
- so zreteľom na akčný plán ESP prijatý s Gruzínskom, v ktorom je zahrnutý jeho záväzok spolupracovať na urovnaní vnútorných konfliktov v Gruzínsku,
- so zreteľom na jednotnú akciu Rady 2008/450/SZBP zo 16. júna 2008 týkajúcu sa ďalšieho príspevku Európskej únie k procesu urovnávania konfliktu v Gruzínsku/Južnom Osetsku ⁽⁷⁾ a na iné predchádzajúce jednotné akcie Rady týkajúce sa tej istej problematiky,
- so zreteľom na svoje predchádzajúce uznesenia o vzťahoch EÚ a Ruska, najmä na uznesenie z 19. júna 2008 o samite EÚ – Rusko, ktorý sa uskutoční 26. – 27. júna 2008 v Chantyjsku-Mansijsku ⁽⁸⁾,
- so zreteľom na závery z mimoriadneho zasadnutia Rady pre všeobecné záležitosti a vonkajšie vzťahy z 13. augusta 2008, týkajúce sa situácie v Gruzínsku,
- so zreteľom na závery z mimoriadneho zasadnutia Európskej rady ⁽⁹⁾, ktoré sa konalo 1. septembra 2008 v Bruseli,
- so zreteľom na rezolúcie Bezpečnostnej rady OSN S/RES/1781 (2007) a S/RES/1808 (2008), ktorými sa podporuje územná celistvosť Gruzínska, pričom posledným uvedeným sa predlžuje mandát pozorovateľskej misie OSN v Gruzínsku (UNOMIG) do 15. októbra 2008,
- so zreteľom na rozhodnutie stálej rady Organizácie pre bezpečnosť a spoluprácu v Európe (OBSE) č. 861 z 19. augusta 2008 o zvýšení počtu vojenských kontrolných dôstojníkov pre misiu OBSE v Gruzínsku,
- so zreteľom na vyhlásenie zo samitu NATO v Bukurešti z 3. apríla 2008 a na výsledky stretnutia Rady NATO z 19. augusta 2008,
- so zreteľom na článok 103 ods. 4 rokovacieho poriadku,

⁽¹⁾ Ú. v. EÚ C 313 E, 20.12.2006, s. 429.

⁽²⁾ Prijaté texty, P6_TA(2007)0572.

⁽³⁾ Prijaté texty, P6_TA(2008)0253.

⁽⁴⁾ Prijaté texty, P6_TA(2007)0538.

⁽⁵⁾ Prijaté texty, P6_TA(2008)0016.

⁽⁶⁾ Prijaté texty, P6_TA(2008)0017.

⁽⁷⁾ Ú. v. EÚ L 157, 17.6.2008, s. 110.

⁽⁸⁾ Prijaté texty, P6_TA(2008)0309.

⁽⁹⁾ Rada Európskej únie, dokument č. 12594/08.

Streda 3. septembra 2008

- A. keďže EÚ je naďalej odhodlaná podporovať nezávislosť, zvrchovanosť a územnú celistvosť Gruzínska v rámci jeho medzinárodne uznaných hraníc,
- B. keďže vydávanie ruských pasov občanom Južného Osetska a podpora separatistického hnutia, ako aj zvýšené vojenské aktivity separatistov proti dedinám s gruzínskym obyvateľstvom zvýšili napätie v Južnom Osetsku, spoločne s veľkým ruským vojenským cvičením blízko hraníc s Gruzínskom v júli 2008,
- C. keďže po niekoľkých týždňoch zvýšeného napätia a potýčok medzi zúčastnenými stranami a provokácií separatistických síl z Južného Osetska bombovými útokmi, krvavými zrážkami, výstrelmi a výbuchmi, ktoré zapríčinili smrť mnohých civilistov a pri ktorých bolo omnoho viac ľudí zranených, gruzínska armáda v noci zo 7. na 8. augusta 2008 začala prekvapivý delostrelecký útok na Cchinvali, po ktorom nasledovala pozemná operácia na ktorej sa zúčastnili tanky, ako aj vojaci s cieľom obnoviť kontrolu nad Južným Osetskom,
- D. keďže Rusko, v dôsledku dlhodobej vojenskej prípravy, okamžite zareagovalo rozsiahlym protiútokom, vyslalo tanky a pozemné jednotky, bombardovalo viaceré miesta v Gruzínsku vrátane mesta Gori a zablokovalo gruzínske čiernomorské prístavy,
- E. keďže okolo 158 000 ľudí bolo v dôsledku tejto krízy vyhnaných a donútených opustiť svoje domovy a pri ich návrate im treba poskytnúť pomoc, keďže v dôsledku toho, že na území sa nachádza trištivá munícia, nevybuchnuté strelivo a nášľapné míny, ako aj v dôsledku ruských varovaní a neochoty Ruska spolupracovať, nie je takýto návrat bezpečný,
- F. keďže vojenský zásah Ruska vážne poškodil infraštruktúru Gruzínska a keďže je potrebná humanitárna pomoc,
- G. keďže medzinárodní odborníci v oblasti ľudských práv a vojenský analytici zaznamenali v Gruzínsku využívanie trištivej munície ruskými vojskami, pričom táto munícia v konfliktných oblastiach zanecháva tisíce nevybuchnutých nábojov; keďže Gruzínsko tiež priznalo použitie trištivých bômb v Južnom Osetsku pri tuneli Roki,
- H. keďže 12. augusta 2008 sa prezidenti Gruzínska a Ruska na základe sprostredkovateľského úsilia EÚ dohodli na okamžitom prímerí, stiahnutí gruzínskych a ruských ozbrojených síl na pozície pred 7. augusta 2008 a na začatí medzinárodných rozhovorov o urýchlennom ustanovení medzinárodného mechanizmu s cieľom pripraviť sa na trvalé mierové riešenie konfliktu,
- I. keďže 19. augusta 2008 NATO pozastavilo pravidelné kontakty na najvyššej úrovni s Ruskom s tým, že vojenská akcia Ruska bola neadekvátna a v rozpore s jeho mierotvornou úlohou v častiach Gruzínska a že zvyčajná spolupráca nemôže pokračovať, kým ruské vojenské jednotky zostanú v Gruzínsku,
- J. keďže 22. augusta 2008 Rusko stiahlo tanky, delostrelectvo a stovky vojakov zo svojich najviac predsunutých pozícií v Gruzínsku, ale stále má pod kontrolou prístup do prístavného mesta Poti južne od Abcházska, a ruská vláda oznámila, že ponechá jednotky v bezpečnostnej zóne okolo Južného Osetska a zriadi osem kontrolných stanovnísk, na ktorých budú nasadené ruské jednotky,
- K. keďže 25. augusta 2008 horná komora ruského parlamentu prijala uznesenie, v ktorom požiadala prezidenta, aby uznal nezávislosť odtrhnutých regiónov Gruzínska – Abcházska a Južného Osetska, po čom 26. augusta 2008 prezident Dmitrij Medvedev rozhodol, že Rusko oficiálne uzná tieto dva regióny ako nezávislé štáty,
- L. keďže tento konflikt má ďalekosiahle dôsledky na stabilitu a bezpečnosť v regióne, ktoré ďaleko presahujú rámec priamych vzťahov medzi všetkými stranami zapojenými do konfliktu, a má možné následky na vzťahy medzi EÚ a Ruskom, ESP, čiernomorský región i ďalšie oblasti,

Streda 3. septembra 2008

M. keďže EÚ musí zachovať úplnú politickú jednotnosť v reakcii na krízu v Gruzínsku a musí vystupovať jednotne najmä vo svojich vzťahoch s Ruskom; keďže proces k mierovému a stabilnému riešeniu konfliktov v Gruzínsku a na Kaukaze si bude vyžadovať komplexnú revíziu ESP a nové úsilie v celom regióne v spolupráci so všetkými európskymi a medzinárodnými organizáciami, najmä s OBSE,

N. keďže gruzínska vláda prerušila minulý týždeň diplomatické styky s Ruskom a Ruská federácia na to reagovala rovnakým spôsobom,

1. zastáva názor, že konflikty na Kaukaze sa nemôžu riešiť vojenskou silou, a tvrdo odsudzuje všetkých, ktorí sa uchýlili k použitiu sily a násilia, aby zmenili situáciu na odtrhnutých gruzínskych územiach, v Južnom Osetsku a Abcházsku;

2. vyzýva Rusko, aby rešpektovalo suverenitu a územnú celistvosť Gruzínskej republiky a nedotknuteľnosť jej medzinárodne uznaných hraníc, a preto rozhodne odsudzuje uznanie nezávislosti odtrhnutých gruzínskych území, Južného Osetska a Abcházska, Ruskou federáciou ako krok proti medzinárodnému právu;

3. upozorňuje na to, že každé rozhodnutie o konečnom štatúte Južného Osetska a Abcházska musí byť podmienené dodržiavaním základných zásad medzinárodného práva vrátane Záverečného aktu Konferencie o bezpečnosti a spolupráci v Európe z roku 1975 (Helsinský záverečný akt), najmä v súvislosti s návratom utečencov a rešpektovaním ich vlastníctva a záruk a dodržiavaním práv menších;

4. odsudzuje neprijateľnú a neprimeranú vojenskú reakciu Ruska a jeho inváziu hlboko na územie Gruzínska, čo predstavuje porušenie medzinárodného práva; zdôrazňuje, že neexistujú žiadne legitímne dôvody na to, aby Rusko vtrhlo do Gruzínska, okupovalo jeho časti a hrozilo zvrhnutím vlády demokratickej krajiny;

5. vyjadruje poľutovanie nad stratami na životoch a ľudským utrpením, ktoré boli spôsobené nerozvážnym použitím sily všetkými stranami zapojenými do konfliktu;

6. vyjadruje hlboké znepokojenie nad dôsledkami, ktoré spôsobili ruské míny Gruzínsku v sociálnej a hospodárskej oblasti, najmä v súvislosti s vyhodnením železničného mosta do vzduchu pri Kaspí na hlavnom železničnom spojení z Tbilisi do Poti 16. augusta 2008 a s výbuchom vlaku s palivom v blízkosti Gori, keď prevážal ropu na export z Kazachstanu cez Poti 24. augusta 2008; podčiarkuje, že obidva činy boli porušením záväzku o prímerí;

7. opakuje svoju pevnú vieru v zásadu, že žiadna tretia krajina nemá právo veta proti suverénemu rozhodnutiu inej krajiny vstúpiť do ktorejkoľvek medzinárodnej organizácie alebo aliancie ani právo destabilizovať demokraticky zvolenú vládu;

8. zdôrazňuje, že partnerstvo medzi Európou a Ruskom sa musí zakladať na dodržiavaní základných pravidiel európskej spolupráce, a to nielen slovami, ale aj činmi;

9. oceňuje predsedníctvo EÚ za efektívnosť a rýchlosť, s akou reagovalo na tento konflikt, a za jednotu, ktorú ukázali členské štáty pri vykonávaní úlohy sprostredkovateľa medzi oboma stranami, čo im umožnilo podpísať plán prímeria; víta v tejto súvislosti závery z vyššie uvedeného mimoriadneho zasadnutia Európskej rady;

10. dôrazne vyzýva Rusko, aby dodržalo všetky svoje záväzky z dohody o prímerí dosiahnutej a podpísanej vďaka diplomatickému úsiliu EÚ, počnúc úplným a okamžitým stiahnutím svojich jednotiek zo samotného Gruzínska, až po zníženie vojenskej prítomnosti v Južnom Osetsku a Abcházsku, t. j. počtu ruských ozbrojených síl, ktoré boli rozmiestnené ako mierové sily v oboch provinciách pred prepuknutím konfliktu; odsudzuje rozsiahle rabovanie, ktorého sa dopúšťa ruské invázne vojsko a jeho prísluhováci;

11. žiada, aby sa bezodkladne uskutočnilo nezávislé medzinárodné vyšetrovanie s cieľom zistiť fakty a vyjasniť niektoré tvrdenia;

Streda 3. septembra 2008

12. nalieha na Gruzínsko, ktoré ratifikovalo Rímsky štatút Medzinárodného trestného súdu, a ruské orgány, aby podporovali úrad prokurátora Medzinárodného trestného súdu a v plnej miere s ním spolupracovali pri vyšetrowaní tragických udalostí a útokov na civilné obyvateľstvo počas konfliktu, s cieľom určiť zodpovedné osoby a postaviť ich pred súd;
13. vyzýva ruské a gruzínske orgány, aby poskytli všetky informácie týkajúce sa oblastí, kde ich vojská zhodili kazetové bomby tak, aby sa okamžite začalo s odminovaním a aby sa zabránilo ďalším obetiam medzi nevinnými civilistami a umožnil bezpečný návrat vysídlených osôb;
14. vyzýva EÚ a NATO a jeho členov, aby na základe spoločnej pozície využili všetky možnosti a presvedčili ruskú vládu, aby dodržiavala medzinárodné právo, čo je nevyhnutnou podmienkou, ak má zastávať zodpovednú úlohu v medzinárodnom spoločenstve; pripomína Rusku ako krajine s právom veta v OSN jeho zodpovednosť za svetový poriadok a mier;
15. vyzýva Radu a Komisiu, aby prehodnotili svoju politiku voči Rusku v prípade, že Rusko nedodrží svoje záväzky z dohody o prímerí; podporuje preto rozhodnutie Európskej rady odložiť rokovania o dohode o partnerstve a spolupráci dovtedy, kým sa ruské jednotky nestiahnu na pozície spreď 7. augusta 2008;
16. vyzýva Komisiu, aby predložila dohody o zjednodušení vízového režimu a readmisii s Gruzínskom, ktoré by boli aspoň na tej istej úrovni ako dohody s Ruskom;
17. vyzýva členské štáty, aby prehodnotili vydávanie víz spojené s hospodárskymi aktivitami založenými v Južnom Osetsku a Abcházsku;
18. dôrazne odsudzuje násilné presídlenie Gruzíncov z Južného Osetska a Abcházska a vyzýva de facto orgány Južného Osetska a Abcházska, aby zaručili bezpečný návrat presídleného civilného obyvateľstva v súlade s medzinárodným humanitárnym právom;
19. víta iniciatívu OBSE zvýšiť počet neozbrojených pozorovateľov; žiada o ďalšie posilnenie misie OBSE v Gruzínsku s úplnou slobodou pohybu po celej krajine a vyzýva členské štáty EÚ, aby prispeli k tomuto úsiliu;
20. žiada, aby EÚ významnou mierou prispela k plánovanému medzinárodnému mechanizmu na vyriešenie konfliktu, a preto víta rozhodnutie Európskej rady o nasadení pozorovateľskej misie EBOP (Európska bezpečnostná a obranná politika) na doplnenie misie OSN a OBSE a aby požiadala o mandát OSN alebo OBSE pre mierovú misiu EBOP;
21. víta aktívnu a neustálu podporu EÚ pre všetky medzinárodné snahy o trvalé mierové riešenie konfliktu, najmä záväzok Rady podporiť všetky snahy OSN, OBSE a ostatné snahy o urovnanie konfliktu; víta najmä rozhodnutie menovať osobitného zástupcu EÚ pre krízu v Gruzínsku;
22. víta urýchlenú humanitárnu pomoc Komisie pre civilné obyvateľstvo vo výške 6 miliónov EUR, ktorá musí byť posilnená o ďalšie prostriedky na základe posúdenia potrieb priamo na mieste; konštatuje naliehavú potrebu pomoci na obnovu po ukončení konfliktu;
23. víta rozhodnutie Rady zvolať medzinárodnú konferenciu darcov na rekonštrukciu Gruzínska a naliehavo vyzýva Radu a Komisiu, aby preskúmali možnosť veľkého projektu EÚ na finančnú podporu prestavby gruzínskych postihnutých oblastí a aby zabezpečili silnejšiu prítomnosť EÚ v tejto krajine, ako aj v celom regióne;
24. vyzýva všetky strany zapojené do konfliktu, aby umožnili plný a neobmedzený prístup humanitárnej pomoci k obetiam vrátane utečencov a vnútorne presídlených osôb;

Streda 3. septembra 2008

25. zastáva názor, že hľadaniu riešenia konfliktu v Gruzínsku, popri ostatných nevyriešených konfliktov na južnom Kaukaze, prospeje zvýšená internacionalizácia mechanizmov na riešenie konfliktov; navrhuje preto, aby EÚ zvolala Transkaukazskú mierovú konferenciu ako kľúčový prvok tohto procesu; domnieva sa, že na takejto konferencii by sa mali prediskutovať medzinárodné záruky týkajúce sa plného dodržiavania občianskych a politických práv a podpory demokracie prostredníctvom medzinárodnej zásady právneho štátu; zdôrazňuje, že na konferencii by sa mal poskytnúť aj priestor na vypočutie nezúčastnených alebo umlčaných skupín v kaukazskom regióne;
26. vyzýva Radu a Komisiu, aby ďalej rozvíjali ESP tím, že ju lepšie prispôbia potrebám našich východných partnerov vrátane posilnenia účasti EÚ v čiernomorskom regióne, aby prijali návrh Európskeho parlamentu na Európsky hospodársky priestor Plus alebo švédsko-poľský návrh východného partnerstva a aby najmä vo vzťahu ku Gruzínsku, Ukrajine a Moldavskej republike urýchlili zriadenie zóny voľného obchodu; konštatuje, že pri liberalizácii vízovej politiky EÚ voči týmto krajinám treba vziať do úvahy skutočnosť, že Rusku boli v tejto oblasti poskytnuté lepšie podmienky než im;
27. zdôrazňuje prepojenie viacerých problémov v regióne južného Kaukazu a potrebu komplexného riešenia vo forme paktu stability a so zapojením hlavných vonkajších aktérov; zdôrazňuje potrebu posilniť spoluprácu so susednými krajinami v čiernomorskom regióne pomocou zriadenia osobitného inštitucionálneho a viacstranného mechanizmu ako napríklad Únie pre oblasť Čierneho mora a pomocou usporiadania medzinárodnej konferencie o bezpečnosti a spolupráci o regióne južného Kaukazu; žiada preto Komisiu, aby predložila Európskemu parlamentu a Rade osobitný návrh na zriadenie viacstranného rámca pre čiernomorský región vrátane Turecka a Ukrajiny; domnieva sa, že v záujme stability celého regiónu a energetických tokov by mali byť zapojené susedné krajiny ako napr. Kazachstan;
28. pripomína, že NATO na svojom samite 3. apríla 2008 v Bukurešti súhlasilo, aby sa Gruzínsko stalo jeho členom;
29. zdôrazňuje význam Gruzínska pre zlepšenie energetickej bezpečnosti EÚ tým, že poskytuje alternatívu k ruskej ceste prepravy energie; za kľúčovú považuje účinnú ochranu súčasných infraštruktúr, napr. ropovodu Baku – Tbilisi – Ceyhan, a vyzýva Komisiu, aby na tento účel ponúkla Gruzínsku všetku nevyhnutnú pomoc; očakáva, že EÚ prijme silné politické i rozpočtové záväzky na uskutočnenie projektu ropovodu Nabucco, ktorý bude prechádzať cez územie Gruzínska a ktorý sa považuje za prioritný projekt EÚ, pričom predstavuje najdôležitejšiu alternatívu projektov realizovaných v spolupráci s Ruskom, ktoré spoločne potenciálne zvýšia hospodársku a politickú závislosť členských štátov od Ruska;
30. vyzýva Radu a Komisiu, aby pokračovali vo svojom úsilí o prijatie spoločnej energetickej politiky EÚ, v rámci ktorej sa okrem iného zohľadní potreba diverzifikovať zdroje dodávok;
31. domnieva sa, že pri spolupráci na južnom Kaukaze by nemalo ísť o výhradné sféry vplyvu medzi EÚ a Ruskom (takzvané sféry záujmov);
32. zastáva názor, že úloha EÚ v súčasnej kríze zdôrazňuje potrebu posilniť európsku zahraničnú, obrannú a bezpečnostnú politiku, a je presvedčený, že Lisabonská zmluva vrátane vytvorenia postu vysokého predstaviteľa, doložka o solidarite a politika EÚ v oblasti energetickej bezpečnosti sú správnu cestou, ktorá k tomu povedie;
33. zdôrazňuje potrebu zabezpečiť stabilitu v regióne južného Kaukazu a vyzýva arménsku a azerbajdžanskú vládu, aby prispeli k dosiahnutiu tohto cieľa a aby súčasne dodržiavali všetky svoje medzinárodné záväzky;
34. opätovne zdôrazňuje zásadu, že pluralistické a demokratické riadenie štátu s fungujúcimi opozičnými stranami a dodržiavaním ľudských a občianskych práv je najlepšou zárukou pre stabilitu v celom regióne južného Kaukazu;
35. poveruje svojho predsedu, aby toto uznesenie postúpil Rade, Komisii, členským štátom, prezidentom a parlamentom Gruzínska a Ruskej federácie, NATO, OBSE a Rade Európy.